Οι φερέοικοι έφηβοι (Σαράντος Καργάκος, Συγγραφέας - Ιστορικός)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 14 Φεβρουαρίου, 2017

Φερέοικος εἶναι ὁ φέρων μεθ’ ἑαυτοῦ τὸν οἶκο του, ὅπως ὁ σαλίγκαρος ποὺ κουβαλᾶ σὰν σπίτι τὸ κέλυφος του, τὸ καβούκι του. Φερέοικος ἦταν καὶ ὁ Διογένης ποὺ ζοῦσε μέσα σ’ ἕνα πιθάρι. Φερέοικος εἶναι καὶ ἡ χελώνα, ἀλλὰ σὲ ἀνθρώπινο ἐπίπεδο φερέοικοι ἦσαν καὶ οἱ νομάδες, οἱ σκηνίτες, κυρίως οἱ Ἀθίγγανοι, ποὺ, συνεχῶς κινούμενοι, ζοῦσαν στὰ πολυτραγουδισμένα «τσαντίρια» τους. Σήμερα ἡ λέξη, ἐπὶ νέων κυρίως χρησιμοποιεῖται μὲ τὴν ἔννοια τοῦ περιπλανώμενου, τοῦ **πνευματικὰ ἀνερμάτιστου, τοῦ νέου ποὺ σηκώνει στοὺς ὤμους ἕνα ἀκατοίκητο ἀπὸ δικό του μυαλό κεφάλι, ποὺ ἐπιτηδείως τοῦ τὸ γεμίζουν ἄλλοι** . Πρὸ καιροῦ σὲ μιὰ ἐπίσκεψή μου στὴ Λεβάδεια, τὴν κακῶς κάτ’ ἐμὲ λεγόμενη Λειβαδιὰ (ἡ ὀνομασία ἀπὸ τὸ ἱστορικό Λέβαδο), μιὰ ἐλλόγιμη κυρία, ἡ Εὐ. Τυμπλαλέξη, καλοθέλησε νὰ μοῦ προσφέρει μιὰ ποιητικὴ συλλογή, στὴν ὁποία προτάσσει μιὰ βαθυστόχαστη εἰσαγωγή. Ἀποσπῶ μιὰ ἐνδιαφέρουσα περικοπή: «Ἡ τρυφερὴ ἀθωότητα τῆς νεαρῆς ἡλικίας δὲν μπορεῖ νὰ λειτουργεῖ ὡς ἐνεργούμενο μιᾶς καλολαδωμένης μηχανῆς ἀπομνημόνευσης. Ὁ δάσκαλος σηκώνει ἕνα βαρὺ φορτίο εὐθύνης μεταλαμπάδευσης ἀξιῶν καὶ μηνυμάτων, τὰ ὁποῖα μὲ περισσὴ ὑπομονὴ κι ἀνθεκτικότητα ἔφτασαν ὡς τὶς μέρες μας». Ἤ ποὺ γεννιοῦνται καὶ στὶς μέρες μας, ἀφοῦ προηγουμένως περάσουν ἀπὸ τὴν κρησάρα τοῦ παιδαγωγικῶς ὠφελίμου.

Χωρὶς νὰ ἀποκλείω τὴν ἄσκηση τῆς μνήμης γιὰ κανόνες, χρονολογίες, ὀνομασίες, ἀξιώματα κ.λπ., ἤμουν πάντα πολέμιος τῆς ἐγκληματικῆς παιδαγωγικῆς πρακτικῆς, ποὺ εἶναι γνωστή ὡς παπαγαλία. Οἱ ὑπέροχοι δάσκαλοί μας τὸν παλαιὸ καιρὸ ἀπέκλειαν τὸν παπαγαλισμό. «Πεσ’ τα μὲ δικὰ σου λόγια», ἦταν ἡ συνήθης παρότρυνσή τους. Γιατί, **ὅταν τὸ παιδί ἐθισθεῖ νὰ ὁμιλῆ μὲ δικὰ του λόγια, ἀποκτᾶ σταδιακὰ δικό του μυαλό**. Δὲν ὑποκαθιστᾶ τὸ μυαλό του ἀπὸ κάποιο ἐγκεκριμένο βιβλίο, ποὺ –ἔστω κι ἄν εἶναι καλογραμμένο– λειτουργεῖ σὰν φραγμός. Δυστυχῶς ἡ πρακτικὴ τῆς παπαγαλίας λειτούργησε μετὰ τὴν μεταπολίτευση, ὅταν ἐπιβλήθηκε ἡ δικτατορία τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου σχολικοῦ ἐγχειριδίου. Ἀλίμονο στὸν μαθητὴ ποὺ στὶς πανελλήνιες ἤ πανελλαδικὲς ἐξετάσεις ἔγραφε κάτι πέρα ἀπὸ αὐτὸ –ὅσο κι ἄν ἦταν σωστό. Ἡ περίσσεια γνώση τιμωρεῖται. Ἰσχύει καὶ σήμερα τὸ «ἀπὸ ἐδῶ μέχρι ἐκεῖ». Αὐτὸ κι ἄν εἶναι φασισμός! Πάει ἡ χρυσῆ ἐποχὴ τοῦ «Διαβάστε ἀπ’ ὅπου θέλετε», κάτι ποὺ ἔκανε τὴν τάξη πνευματικὴ κυψέλη, ὅπου ὁ κάθε μαθητὴς-μέλισσα ἔφερνε τὴ δικὴ του πνευματικὴ γύρη κι ἔτσι σχηματιζόταν μιὰ πλούσια γνώση «γλυκίων μέλιτος». Καὶ ποὺ ἀνάγκαζε καὶ τὸν καθηγητὴ νὰ διαβάζει συνεχῶς καὶ νὰ ἐνημερώνεται ἐπαρκῶς γιὰ νὰ μὴ ὑστερεῖ ἔναντι τῶν μαθητῶν του. Μοῦ

ἔλεγαν κάποτε στὴν Ἀνδρίτσαινα, ὅπου ὑπάρχει πλουσιώτατη βιβλιοθήκη, ὅτι οἱ ἐκεῖ δάσκαλοι καὶ καθηγητὲς ἄφηναν γρήγορα τὸ καφενεῖο λέγοντας: «Πᾶμε στὸ σπίτι νὰ διαβάσουμε, γιατὶ αὔριο θὰ ἀντιμετωπίσουμε αὐτὸν τὸν διάβολο, τὸν Κανελλόπουλο»! Κι ἐννοοῦσαν τὸν ἀείμνηστο φίλο Θανάση Κανελλόπουλο. Πολλὲς φορὲς ἔχω γράψει ὅτι οἱ καλύτεροι δάσκαλοι τοῦ διδάσκοντος εἶναι οἱ μαθητὲς του, ὅταν φυσικὰ τοὺς ἐπιτρέπεται νὰ ἔχουν μιὰ μαθησιακὴ αὐτενέργεια καὶ πρωτοβουλία. Τὸ 1984 εἶχα ἀφιερώσει τὸ βιβλίο μου «Θέματα Σύγχρονου προβληματισμοῦ» στοὺς μαθητές μου «ποὺ ὑπῆρξαν οἱ καλύτεροι δάσκαλοί μου».

Σήμερα πάμπολλα παιδιὰ κολυμποῦν στὴ θάλασσα τοῦ ἀνιδανισμοῦ. Εἶναι φερέοικα διανοητικά. Δὲν ἔχουν ἔρμα πραγματικῆς παιδείας. **Φοροῦν κάποια διανοητικὰ ἀποφόρια καὶ νομίζουν πὼς ἔτσι γίνονται ἐπαρκῶς μοντέρνα. Γίνονται ὑπερεπαρκῶς πεπαλαιωμένα, μὲ μιὰ χρυσόσκονη ψεύτικου ἐκσυχρονισμοῦ.** Δὲν ἀντιλαμβάνονται ὅτι στὸν πνευματικὸ λαβύρινθο ποὺ εἰσέρχονται τὰ καρτερεῖ ὁ Μινώταυρος τῆς ἠλεκτρονικῆς «μαστούρας». Ὁ Μάξ Φρίτς, ὁ πολύ γνωστὸς Ἑλβετὸς διανοητὴς, ἔχει γράψει πὼς **ἡ τεχνολογία καὶ μόνον αὐτὴ καλλιεργεῖ μέσα μας τὴν ἐπιθυμία «νὰ διευθετήσουμε τὸν κόσμο κατὰ ἕναν τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ μὴ χρειαστεῖ νὰ τὸν ζήσουμε»**. Προσωπικὰ –κι ἄς μοῦ συγχωρεθεῖ αὐτὴ ἡ ἰδιοτροπία– ἐμμένω στὴν ἄποψη ὅτι **τὸν καλύτερο κόσμο δὲν θὰ φέρει ἡ καλύτερη τεχνολογία ἀλλὰ ἡ καλύτερη νοοτροπία**. Δὲν θέλω παιδιὰ μὲ ξενιτεμένα... μυαλὰ!

(Πηγή: sarantoskargakos.gr)